

ΣΤΟ «ΗΡΩΔΕΙΟ» δόθηκαν από το θεατρικό τμήμα του Πανεπιστημίου 'Αθηνών και με έβδομηντα πρόσωπα στη σκηνή, οι «Ευμένιδες» του Αίσχylου με το πρωτότυπο κείμενο αμετάφραστο, κατά σκηνοθεσία και έρμηνευτική διδασκαλία Νίκου Παροικού, με σκηνικά και ένδυματολογικά Γιάννη Κύρου, μουσική Β. Τενίτζη και χορογραφική κινησιολογία Κ. Δρυμαρνού.

ΟΙ «ΕΥΜΕΝΙΔΕΙΣ», τρίτο μέρος της τριλογικής «Ορέστειας» του Αίσχylου (με πρώτο τόν «Αγαμέμνονα» που δολοφονείται από την γυναίκα του Κλυταιμνήστρα και τόν έραστή της Αιγισθο, και δεύτερο τις «Χοηφόρες», όπου ο 'Ορέστης εκδικείται τόν φόνο του πατέρα του Αγαμέμνονα σκοτώνοντας την μητέρα του και τόν έραστή της), άποτελει την κάθαρση της τραγωδίας με την κρίση δύο υπόδικων φόνων. Μιάς συζυγοκτονίας από αδέρφια έλαττήρια και μιάς μητροκτονίας από τιμωρά έλαττήρια. «Όσο και να έχη έλαφρυντικά ο δεύτερος φόνος, όπως δοραίνει γιατί άφαιρεί τη ζωή από τόν πρόσωπο που έδωσε τη ζωή στο φονιά. Οι 'Ερινύες τότε, φοβερές και άδυσώπητες, άγρια θα κυνηγήσουν τόν 'Ορέστη που πέφτει ικέτης στο δώμα του 'Απόλλωνα που τόν παρακίνησε στην μητροκτονία. Άλλά καθώς οι 'Ερινύες γίνονται πιο αδιάλλακτες και επιτίθενται και κατά του 'Απόλλωνα, ο 'Ορέστης καταφεύγει ικέτης στο δώμα της 'Αθηνάς που γιά να κατασιγήσει την μενία τών 'Ερινύνων δημιουργεί τόν έκδικαστικό θεσμό του 'Αρείου Πάγου. Μ' όλο που ο 'Απόλλων λέει πως ο χρησμός που έδωσε στον 'Ορέστη ήταν θέλημα του Δία τó άποτέλεσμα της δικής θγάνει με Ισοψηφία τών άντρών και τών άκατάν του 'Ορέστη, που τελικά σώζεται με την ψήφο της 'Αθηνάς που πείθει γιά την δικαία κρίση και τις έξωλλες 'Ερινύες, μετατρέποντάς τες σέ Ευμένιδες και θάζοντας τέλος, γιά τó καλό όλων, σέ έκδικητικές προεκτάσεις.

ΣΤΟ «ΗΡΩΔΕΙΟ»

«Ευμένιδες» του Αίσχylου

Η ΕΠΙΛΟΓΗ του έργου αυτού ανάμεσα σ' όλες τις άρχαίες τραγωδίες φαίνεται να έχη μιά δικαιολογία που προσαρμόζεται σέ μιά καινούργια έρμηνευτική πρόθεση του σκηνοθέτη Νίκου Παροικού. Γιατί τó έργο αυτό στερείται από δράση — έξαντλημένη στα δύο πρώτα μέρη — και έχει έπίκεντρό του τήν «κάθαρση» που αξιολογεί τó ήθικό περιεχόμενο με τήν «ψήφο της 'Αθηνάς» ενώ από τó άλλο μέρος είναι άπαλλαγμένο από «κατά πρόσωπο» διαλόγους και έμπλουτισμένο από έκδηλώσεις και κινήσεις ψυχικών άναστροφών και ψυχικής άγωνίας.

Είναι φανερό πως τα στοιχεία αυτά έχει τήν πρόθεση ν' αξιοποιήσθ ό σκηνοθέτης άπευθυνόμενος όχι τόσο στην νοητική αντίληψη τού θεατού, όσο στην ψυχοδονητική του αίσθηση. Σ' αυτό τόν βοηθεί και τó ότι ο λόγος έκφρασμένος με τó άρχαίο πρωτότυπο γίνεται ακατανόητος από τόν άκροατή και δέν άποσπά τήν προσοχή του, που όλακερν δίνεται στην αισθητηριακή έντύπωση της δράσης και της άκοής. Στο σημείο αυτό οι άπόψεις του σκηνοθέτη συναντούν τις άπόψεις του Πίτερ Μπρούκ όπως αυτές έκδηλώθηκαν στους πρόσφατους προβληματισμούς του στί θεάτρο τών 'Εθνών, στί Παρίσι όπου επίσης αναγγέλλεται στί πρωτότυπο ένα κείμενο άρχαίας έλληνικής τραγωδίας. Με τήν διαφορά ότι στί 'Ηρώδαιο τó κείμενο δέν αποδόθηκε «έκ του φυσικού» από τούς έρασιτέχνες φοιτητές του συγκροτήματος,

άλλά από μαγνητοφωνημένες ταινίες επαγγελματιών με έλάχιστα «σεκονταρίσματα» ύποτονικά τών έπί σκηνής φοιτητών, του 'Απόλλωνα και της 'Αθηνάς και με όλοκληρωτική απόδοση του 'Ορέστη και τών κορυφαίων του Χορού.

ΤΟΥΤΟ όμως δέν έμπόδισε νά δημιουργηθή συνολικά μιά έντύπωση πρωτότυπη, θαυμάσια και συγκλονιστική, θέτοντας «έν άμφιδύλω» τήν αξία του λόγου και δυναμοποιώντας τήν αξία του περιεχομένου (όπως άλλωστε τó είχαν νιώσει, στί 'Ηρώδαιο επίσης, οι θεατές του γαισωνέζικου Νό), με τήν μουσική και τήν κίνηση, τις χρωματοφωτιστικές έναλλαγές και τις φωνητικές έκφράσεις, με άμεση αισθητηριακή και ψυχοδονητική άπήχηση στίς θεατή, άρχίζοντας από τ' άπλωμένα στί σκηνή ήφαιστειογενή άπολιθώματα που σέ μιά στιγμή ξυπνάν άλαφισμένα με έμφάνιση σαφώνισκων άγαθματιδίων και κίνηση όκταποδίκων κεφαλοπόδων. Είναι οι μαινόμενες 'Ερινύες που καθήλυνουν τόν έκπληκτο θεατή και αποδιώνονται μ' έξαίρετη κινησιολογία από τόν χορό που άποτελείται από φοιτητές. Έξαιρετη επίσης ή απόδοση τού Βασίλη Κανέλλου στίς 'Ορέστη, σάν λόγος, κίνηση και έκφραση. Έντυπωση, κά άφραξη στί θεατήν περιεχόμενο τους ή μαγνητοφωνημένη απόδοση του 'Απόλλωνα και της 'Αθηνάς, τó φάσμα της Κλυταιμνήστρας και ή Πυθία.

Κάθε έπαινος όφείλεται στήν τόσο καλά χαρακτηρισμένη μουσική επένδυση του Τ. Κτενίδη που υπογράμμισε τόσο τó προσωπικό μέτρο όσο και τις ψυχοδονητικές έξάρσεις και κάποια βυζαντινιστική άπήχηση της 'Αθηνάς. Άξιοθαύμαστη ή σκηνική και ένδυματολογική δουλειά του Γιάννη Κύρου που τόσο συνέβαλε στί σούλο. Έπίσης ή χορογραφία της Κατ. Δρυμαρνού καθώς και τα ήχοφωτιστικά τεχνικά. Και πρώτος έπαινος στήν πολύπλευρη και πολυμορφική προσπάθεια του Ν. Παροικού. 'Η παράσταση αυτή — με μινικές περιεκτές νά χορού πρós τó τέλος — πρέπει νά παρουσιασθή σέ φεστιβάλ τού έξωτερικού.